

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XV. Quae praecepta tradiderit, & quae miracula patrauerit, & quantopere
subditis profuerit Servator.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Κεφ. ΙΕ΄.

ὅσα ἔσονται ἰδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐκ θαυμασίων καὶ σημείων, καὶ τῶν ἀρχαίων
μυστῶν ἀφίπνεον.

A

CAPUT XV.

*Quae praecepta tradiderit, & quae miracula
patraverit, & quantopere subditis
profuerit Servator.*

Καὶ μὲν ὁ τῷ Θεῷ ᾧσα καλεῖ παῖς πατρὸς
τὴν δρετὴν ἅπαντας, διδάσκαλον ἐ-
αυτὸν τοῖς εὐφροῦσι τῶν τῷ σωτῆρι πα-
ραγγελμάτων καλῶς· εἰ μὴ ἀρα λανθάνο-
μυ αὐτὰς, κακῶς ἀγνοῦντες, ὅτι διὰ τὸ ἡμῶν
συμφέρειν, ταῦτα διὰ τὴν τῷ ἀνθρώπῳ μα-
καριότητα, τὴν γῆν ᾧσι ἐνέστη· καὶ καλέ-
σας ὡς ἐαυτὸν τὰς δρεῖδας τῷ τῷ καὶ τα
βιωφελῶν, παιδείαν ἐπαίδευσεν, σὺ φερεῖν
βίᾳ φάρμακον. πῶς καὶ δικαιοσύνην αὐτὰς
ἐκ δόξας, ἀντικρὺ τῷ ἐκ τῆς ἀντικαμένης
φύσεως φθόνου, ᾧ δὲ ἐλάλει καὶ ἔξαπατᾶν
τὰς ἀπάρας παρὰ φιλέ· τοιγαρὲν νοσῶν-
τας μὲν ἐπέσκεπτε. ἀρρώστους δὲ, τῶν ᾧσι
χόντων κακῶν ἐκείνους. παρεμυθεῖτο ὁ καὶ
τὰς εἰς τὸ ἄλγος πένιας τε καὶ λυπρίας παρ-
εσκεπτότα. ἐπὶ τὸ μὲν λόγῳ τῆς φερεῖν-
σεως μέτρον. φέρεν τε γυναικὶ καὶ ἀνεξικα-
κῶς παντοίαν μὲν ὕδριν, παντοίαν ὁ καὶ
φερεῖν παρὰ σέταξεν διδάσκων ὅτι καὶ ἡ
τα τῷ πατρὶ ἐναὶ τοιαύτην ὡς ἀεικῶν,
τὰς μεγαλοφύχως φερεῖν τὰ προσήκον-
τα ταύτην γὰρ ὡς φερεῖν τὰς ἔξω χωρὰ τὴν ἰσχυ-
ρίαν διέδοξα αὐτῷ, σερρότητα διανοίας μὲν φι-
λοσοφίας ἥτις ἐστὶ τῷ ἀληθείας καὶ τῷ ἀγαθῷ
γνώσις, ἐκείνους καὶ τὰς μὲν δικαιοσύνης πλε-
τῶντας, κοινωνεῖν τῶν παρόντων τοῖς πενήτε-
ροις φιλανθρώπῳ διανεμήσει, δωσάειαν
παντὶ πρόπῳ κωλύων. δεικνύς τε, ὅτι ὡς παρὰ
μετρίους παρὰ ἡλθεν, ἔτι μετρίους καὶ ἀλείψει
τὰς ἀφέντας χαλεπὸν μὲν. τοιαύτη δὲ καὶ
τοσαύτη πείρα δοκιμάσας τὴν πίσιν τῶν ὑπη-
κόων δῆμων, παρεσκεύαζεν αὐτὰς, εἰ μό-
νον τῶν δεινῶν τε καὶ φοβερῶν καὶ ἀφρονῶν,
ἀλλὰ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ἐλπίδος γνησιωτάτης
μαθηίας, καὶ δὴ ποτε λίαν ἐξέλιξα (τῷ) θυμῷ
ἐνὰ τῶν ἐταίρων καθαπτόμενον, λόγοις καὶ ἐ-
σεύειν ἐτύλχανεν δὲ ἐκείνῳ ἐκείνῳ ἰνὶ ὅτι
φοιτῶν, τὴν ἐαυτῷ ἰσχυρὴν τῆς τῷ σωτῆρι
δουλομένης ὅτι καὶ τῶν δὲ μένειν καὶ
χολὴν ἐκέλευσε, καὶ μετρίους τὸ ἐξίφους ἐγκα-
λῶν ὡς ἀπελπίσαντι τῆς πρὸς αὐτὸν κατα-
φυγῆς νομοθετῶν δὲ διαρρήδην, πάντα τὸν

C

D

Ceterum Dei Filius omnes homines
ad virtutem cohortatur, patris
mandatorum doctorem se prebens pru-
dentibus. Nisi forte per summam im-
prudenciam ignoramus, eum utilitatis
nostrae causa, id est, propter omnium
felicitatem, terras peragrasse; & opti-
mis illius temporis viris ad se convoca-
tis, utilissimam doctrinam, velut quod-
dam modestae vitae pharmacum tradi-
disse: fidem atque iustitiam eos docen-
do, adversus infesti demonis invidiam,
qui rudes atque imperitos allicere ac
decipere solet. Igitur ille agros quidem
invisit; infirmos vero malis quibus op-
pressi erant levavit. Iis etiam qui ad
summam inopiam atque egestatem red-
acti essent, solatium praeiuit. Idem mo-
destiam ac civilitatem animi cum ra-
tione conjunctam praecipue laudavit;
iussitque ut omnem injuriam & contu-
meliam forti ac patienti animo ferre-
mus: docens nos huiusmodi esse patris
sui visitationem: adeo ut qui casus om-
nes generose perferrent, ii semper
victoriam reportarent. Hoc enim sum-
mum robur esse affirmabat; constan-
tiam animi conjunctam cum Philoso-
phia, quae nihil aliud est quam veritatis
bonique cognitio, assuefaciens homi-
nes qui divitias bonis artibus comparatas
possident, eas ut pauperibus huma-
niter impertiant. Dominationem vero
omnino prohibet; palam denuntians,
se sicut ad humiles juvandos advenit,
ita & iis qui humiles despexerint, grati-
ficari destitutum. Huiusmodi igitur ex-
perimento cum subditorum sibi popu-
lorum fidem explorasset, eos non mo-
do contemptores gravissimarum ac for-
midabilium rerum, sed etiam spei in
ipsum ac fiduciae genuinos discipulos
effecit. Quinetiam unum ex sodalibus
suis, qui iracundia vehementius exar-
serat, verbis objurgans repressit. Invaserat
tum ille districto gladio nescio quem,
ut Servatori opem ferret. At Servator
quiescere illum & gladium dimittere
praecipit; graviter hominem objur-
gans, quod ipsius praesidio ac patrocini-
o diffidisset. Hancque discrete legem
tulit; cum qui ferire alterum esset ag-
gressus, aut qui ferientem laedere cona-

Ecc e ij

tus fuisset; & generaliter quicumque gladio uteretur, violenta morte esse periturum. Hæc est revera cælestis sapientia; iniuriam pati malle quàm facere: & quoties necessitas exegerit, eo animo esse, ut damnum accipiamus potius quàm inferamus. Cum enim maximum malum sit iniuriam facere, non is qui patitur, sed is potius qui facit iniuriam, gravissimo afficitur supplicio. Ei porro qui Deo subiectus sit, integrum est, nec facere iniuriam nec pati; dummodo confidat patrocínio Dei, qui præsens ipsi adest, & auxilium affert, ne quis eorum qui ipsi parent, ullo afficiatur incommòdo. Quomodo vero ipse sibi succurrere conaretur? Proelium enim futurum esset inter duos: anceps vero atque incerta victoria. Atqui nemo unquam sana mente præditus, res incertas certis antepōnit. Quoniam autem modo de præsentia & auxilio Dei dubitaturus sit is, qui tot pericula expertus est, & qui ex omnibus semper discriminibus solo Dei nutu facillimè evasit; qui per mare quod Servatoris mandato constratum erat, & transeuntibus populis solidam præbebat viam, ambulavit. Hæc enim certissima ac firmissima, ut opinor, basis est fidei; hoc fundamentum fiducia; cum admirabiles hæc res & incredibiles, Dei providentis iussu perfici videmus. Hinc etiam sit, ut cum quis in periculum calamitatis inciderit, nequaquam illum prænitent fidei suæ; utque spem in Deo firmam atque inconcussam retineat. Qui quidem habitus ubi semel animo inhaesit, Deus in interiori cogitatione sedem habet. Hic autem cum invictus sit, animus quoque ille qui invictum in interiori cogitatione possidet, ab ingruentibus periculis nunquam vinci poterit. Præterea istud ipsum ex Dei victoria dicimus: qui omnes homines providentia sua complexus, cum ab impiis & iniquis contumeliosè acceptus fuisset, nullo ex passione percepto damno, triumphum maximum & immortalem coronam devicta improbitate est affecutus: quippe qui & propositum providentiæ suæ ac benevolentia erga justos, ad exitum perduxerit; & impiorum injustorumque hominum crudelitatem conculcaverit.

A ἀδίκων χράων καὶ ἀρξάνῃ, ἡ πρὸς τὸν κατὰ
ξάμβρον ἀδικεῖν ἐπιχειρήσαντα, εἰφα τε
σάμβρον, διπολείας βραίων; ἡ δὲ ἐπὶ ἀδίκων
θῶς ἡ ἐργον. Θεία, αἰρέειας τὸ ἀδικεῖν
πρὸς τὴν ἀδικεῖν καὶ χρομένης ἀνάγκης, ἐπι
μῶς ἔχειν κακῶς παχεῖν μάλλον, ἢ ποιεῖν
γίγνηται ὄντ. τὴν ἀδικεῖν κακῶς, ἔχ. ὁ ἀδικεῖν
μεν, ἀλλ' ὁ ἀδικῶν τῇ μεγίστῃ πειρασμῶν
πρωεῖα. τῷ δ' ὑποκώ τὴν Θεῶν δὲ τῇ μὴ
ἀδικεῖν μὴτε ἀδικεῖας, θαρρήσαντι τῇ
σασία τὴν παρρησίαν καὶ ἐπιπορεύει. αὐτὴν Θεῶν
B πρὸς τὸ μηδενα τῶν ὑποκώων αὐτῇ βλά
ναί. πῶς δ' ἂν αὐτὸς ἑαυτῷ βοηθῇ, Θεῶν
θαρρῶν; μάχη δ' ἦν μελαζυ δυοῖν, καὶ αὐτῶν
ἐολον τὸ τ' νίκης. εἰδείς δ' εὐφρογῶν, τα αὐτῶν
φίεολα πρὸς τῶν ἀσεβῶντων ἀσεβήται. πρὸς
ἡμελλεπὶ τῆς τῆς Θεῶν παρεσίας καὶ βλα
θείας ἀμφιβάλλειν, ὁ τοσέτων μὲν οἱ πρὸς
χρόμεν. κινδυνῶν, αἰεὶ δ' ἐν χροῖας τοσέτων
δὲ τῶν δεινῶν, μόνῳ Θεῶν νευμαί. ὁ δὲ ἀ
λάσσης ὁ δὲ οἰπορήσας ἀδελφῆμα. ὁ δὲ
C καλὰς ορεσθεῖσης, καὶ σερεῖαν ἀδελφῆμα
ν. ὁ δὲ τῶν διαπονητοῖς δὲ μοις. αὐτῇ γὰρ
μαί, πρὸς φανῆς ὑποδεδρα πῆσεως, καὶ τῆς
λι. ὁ δὲ πεπονηθῆσεως, ἡνίκα αὐτῇ τῇ δαίμα
σα ταυτα καὶ ἄπσα, γινόμενα καὶ ἐπὶ τῇ μαί
ἰσορῶμεν τῇ τῇ προνοῶντος κελύς. οὐτεῖτα
ἡ καὶ τὸ μὴ μελαμέλειν ἐπὶ τῇ πῆσε ἀδελ
γινέσθαι, ἡνίκα αὐτῇ πῆσε ἀδελφῆμα καί
καὶ τὸ ἀσεβήσαν ἔχοι τῇ πρὸς τὸν Θεὸν ἐπι
δα ταυτης γὰρ τῇ ἐξέως ἐλχρομένης τῇ ψυχῇ
ἰδρυται. τῇ δὲ δianoian ὁ Θεὸς ἀντίπτ. ὁ δὲ
ἔδῃ. εἰδῇ ἡ ψυχὴ ἄρα τὸ ἀντήσαν (ἐχρησα) καὶ
τῇ ἑαυτῆς δianoian, ὑπὸ τῶν ἀσεβῶντων
D δεινῶν κελυθῆσεται. ἀδελφῆμα τὸ μελαμέλειν
μεν ὅτι τῇ Θεῶν νίκης, ὅς τῇ ὑπὸ τῶν πα
των προνοῖαν ποιεῖμεν, ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν
των ἀδικίας ἐμπαρονηθείς, μηδεμίαν οὐδὲ
παθήμα. καρπασάμεν. βλάστω, με
γιστα νικηθῆμα καὶ αἰδίων ἵνα σεφανοῖ τῇ
πονηρίας ἀνεδῆσατο. ἐπὶ τέλ. μὲν ἀδελφῆμα
τῇ ἀσεβήσει τῆς αὐτῆς προνοίας καὶ σερεῖαν
ἀδελφῆμα δίκαιας. συντηρῆσαι τῇ τῇ ἀδελ
κων τε καὶ ἀσεβῶν ὁμότηα.